

مقایسه محیط کسب و کار گیلان با کشور

گزارشهای فصلی پایش محیط کسب و کار ایران از تابستان ۱۳۸۹ بطور مستمر توسط مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی با همکاری تشکلهای اقتصادی سراسر کشور تهیه و منتشر می‌شود. این گزارشها، ارزیابی تشکلهای اقتصادی ایران شامل اتاقهای بازرگانی صنایع و معادن، انجمنهای مدیران صنایع، شوراهای اصناف، خانه‌های صنعت و معدن و کانونهای عالی کارفرمایی از مؤلفه‌های ملی محیط کسب و کار در ایران را ارائه می‌کند. محاسبه شاخص بر مبنای نظر تشکلهای اقتصادی به جای بنگاهها این مزیت را دارد که تأثیر محیط درونی بنگاهها بر روی ارزیابی مولفه‌های مورد بررسی را حداقل می‌کند. مؤلفه‌های ملی کسب و کار مجموعه عواملی هستند که بطور مشترک بر اداره و عملکرد همه بنگاهها در جامعه مورد مطالعه اثر می‌گذرانند، اما تقریباً خارج از کنترل مدیران بنگاهها هستند. گزارش مستمر فصلی که بر اساس «ادراک سنجی» تشکلهای اقتصادی در سراسر کشور از وضعیت ۲۱ مؤلفه محیط کسب و کار ایران در دوره سه ماهه تهیه می‌شود. هر مؤلفه از چندین نماگر تشکیل شده تا دقت گزارشها را افزایش دهد. محیط کسب و کار عمدتاً در حوزه بنگاههای کوچک و متوسط بررسی می‌شود، چون بنگاههای بزرگ تا حدودی قادرند، عوامل خارجی موثر بر اداره و عملکرد بنگاههایشان را مهار کنند. مؤلفه‌های محیط کسب و کار در این گزارشها، متناسب با شرایط اقتصاد ایران شناسایی و تعریف شده‌اند و با شاخصهای مشهور بین‌المللی نظیر شاخص «انجام کسب و کار» بانک جهانی یا گزارش جهانی رقابت‌پذیری تفاوتی ندارند. اختصاص نمره ۱۰ به هر مؤلفه به منزله بدترین ارزیابی از وضعیت آن مؤلفه بر محیط کسب و کار است و نمره ۱ به این معنی است که آن مؤلفه در دوره مورد بررسی بر عملکرد یا اداره بنگاههای تحت پوشش تشکل ارزیابی کننده، تأثیر نداشته است. در محاسبه شاخصها سهم استان از تولید ناخالص داخلی بدون نفت کل کشور و سهم بخش (کشاورزی، صنعت و معدن و خدمات) از تولید ناخالص داخلی بدون نفت کل کشور به عنوان وزن منظور شده‌اند. تشکلهای اقتصادی استانهای زنجان، گیلان، اردبیل و سمنان با میانگین ارزیابی ۵,۰۶، ۵,۰۹، ۵,۲۵ و ۵,۳۳ مجموعاً ارزیابی بهتری نسبت به سایر استانها از وضعیت مؤلفه‌های محیط کسب و کار در تابستان ۱۳۹۳ ارائه کرده‌اند. میانگین نمره ارزیابی تشکلهای اقتصادی از مؤلفه‌های کسب و کار استان گیلان در بهار ۱۳۹۳، ۴,۲۸ و در تابستان ۱۳۹۳، ۵,۰۹ بوده که رتبه دوم را در بین ۳۱ استان کشور به خود اختصاص داده است. شایان ذکر است، استان گیلان در سال ۱۳۹۰ بعد از استان اردبیل، رتبه دوم را کسب کرده و در سالهای ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ حائز رتبه نخست بوده است. مطابق جدول زیر، ارزیابی تشکلهای محیط کسب و کار استان نسبت به کل کشور بهتر است. در کل کشور مقایسه میانگین ارزیابی تشکلهای در تابستان ۱۳۹۳ با میانگین بهار ۱۳۹۲ و فصل مشابه سال گذشته گویای مناسب تر شدن ارزیابی آنها از محیط کسب و کار است. این درحالی است که برای استان گیلان ارزیابی تابستان ۱۳۹۳ در مقایسه با بهار ۱۳۹۳ و نسبت به فصل مشابه سال قبل، تا اندازه ای نامناسب تر شده است.

جدول (۱) مقایسه محیط کسب و کار استان گیلان با کل کشور - برآیند (میانگین وزنی) ارزیابی

تغییر تابستان ۹۳ نسبت به تابستان ۹۲	تغییر تابستان ۹۳ نسبت به بهار ۹۳	تابستان ۱۳۹۳	بهار ۱۳۹۳	تابستان ۱۳۹۲	
-۴,۶	-۳,۵	۵,۷۶	۵,۹۷	۶,۰۴	کشور
۵,۶	۱۸,۹	۵,۰۹	۴,۲۸	۴,۸۲	گیلان

مأخذ: گزارشهای پایش محیط کسب و کار ایران، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی

توجه: رشد منفی در این جدول به مفهوم بهبود است.

مطابق جدول (۲) این نتایج را می توان ارائه نمود:

۱- در تابستان ۱۳۹۳ نیز مانند فصلهای قبل، «دریافت تسهیلات از بانکها» همچنان به عنوان نامساعدترین مؤلفه محیط کسب و کار ایران و استان گیلان ارزیابی شده است. پس از آن در کشور «ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی» به عنوان دومین مانع اداره بنگاهها ارزیابی شده اما در استان گیلان «نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی» به عنوان دومین مانع اداره بنگاهها ارزیابی شده است.

۲- «ضعف زیرساختهای تأمین برق» در کشور و گیلان مساعدترین مؤلفه در ارزیابیها ذکر شده است. پس از آن در گیلان «زیاد بودن تعطیلات رسمی» و در کشور «ضعف زیرساختهای حمل و نقل» به عنوان مساعدترین مؤلفه در ارزیابی ذکر شده است.

جدول (۲) مساعدترین و نامساعدترین ارزیابیها از مؤلفه های محیط کسب و کار گیلان و کشور (تابستان ۱۳۹۳)

نمره	میانگین (غیر وزنی) کشور	نمره	استان گیلان	
۸	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها	۷,۲۹	مشکل دریافت تسهیلات از بانکها	نامساعدترین مؤلفهها
۷,۲۴	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	۶,۷۲	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	
۶,۹۶	نرخ بالای بیمه اجباری نیروی انسانی	۶,۶۲	ضعف بازار سرمایه در تأمین مالی تولید و نرخ بالای تأمین سرمایه از بازار غیررسمی	
۶,۵	اعمال تحریمهای بین المللی علیه کشورمان	۶	قیمت گذاری غیرمنطقی محصولات تولیدی توسط دولت و نهادهای حکومتی	
۴,۲۲	ضعف زیرساختهای تأمین برق	۳,۲۷	ضعف زیرساختهای تأمین برق	مساعدترین مؤلفهها
۵,۰۹	ضعف زیرساختهای حمل و نقل	۳,۵۶	زیاد بودن تعطیلات رسمی	
۵,۳۹	ضعف نظام توزیع و مشکلات رساندن محصول به دست مصرف کننده	۴,۰۴	تمایل مردم به خرید کالاهای خارجی و تقاضای کم برای محصولات ایرانی مشابه	
۵,۴۲	تعرفه پایین کالاهای وارداتی و رقابت غیرمنصفانه محصولات رقیب خارجی در بازار	۴,۰۷	بی ثباتی در قیمت مواد اولیه	

مأخذ: گزارشهای پایش محیط کسب و کار ایران سالهای ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۳، مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی